

Из образложења:

„Правилно је становиште првостепеног суда да нема услова да се упише конституисање ООУР-а. Ово са разлога што према Закону о удруженом раду од дела радне организације може се организовати ООУР само под условом да остали део радне организације може да се организује у ООУР па да се овако настали ООУР-и на основу самоуправног споразума о удруживању удруже у радну организацију.

Како је у међувремену пре него што је спор решен Радна организација одлучила и организовала се као предузеће и то одлуком већине свих радника, то више нема услова да се у оквиру бивше радне организације организује други ООУР, а нема више ни услова да се упише ООУР, односно да се упише његово конституисање, јер нема са ким да се удружи, јер се Радна организација организовала у предузеће.

ООУР не може да се организује у предузеће пре него што упише конституисање ООУР-а у судски регистар и донесе одлуку о издвајању из Радне организације а за то више нема услова па је првостепени суд правилно поступио када је одбио захтев за упис конституисања ООУР-а и њено организовање у предузеће“.

Према томе, након организовања радне организације у предузеће нема више услова да се део Радне организације који је донео одлуку да се организује као основна организација конституише као ООУР и да се затим претвори у предузеће.

(Решење Вишег привредног суда Србије, Пж. 5743/89 од 24. новембра 1989)

припремио др Јездимир Митровић

ОДЛУКЕ СУДА УДРУЖЕНОГ РАДА СРБИЈЕ

Легитимација учесника и одлука суда

Предлагач Привредна банка је покренула поступак пред судом са захтевом да оуд утврди да су две гарсонiere, два двособна стана, два једноособна стана и један трособан стан бесправно искњижени из фонда предлагача и пренети у стамбени фонд других учесника, те да наложи другим учесницима да изврше искњужење спорних станова и дозволе предлагачу да их укњижи у свој стамбени фонд.

Основни суд удруженог рада у Београду је одлуком С. 134/87 од 6. октобра 1987. године одбацио захтев предлагача и обуставио поступак. Првостепени суд је ценећи приговор недостатка активне легитимације на страни предлагача нашао да је исти основан, те да нису испуњени услови за пружање оудске заштите по захтеву предлагача. Другостепени суд је пошао од одредбе члана 24, став 1. Савезног закона о судовима удруженог рада који предвиђа да је учесник у поступку сваки онај ко је носилац права и обавеза у односу о коме се одлучује. Како је у поступку пред судом утврђено да предлагач није правни следбеник Југословенске пољопривредне банке, то није активно легитимисан за вођење поступка у овој правној ствари.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. 1053/88 од 15. марта 1988. године укинуо одлуку Основног суда и предмет вратио на поновни поступак и одлучивање. Другостепени оуд је при томе утврдио да је првостепени оуд погрешно закључио да недостатак активне легитимације има карактер недостатка учесничке способности и процене која представља процесну сметњу из члана 82. Закона о парничном поступку, те да предлог треба одбацити. Услови за оудску заштиту нису испуњени када је предлогом истакнут захтев који не спада у надлежност суда, кад је о захтеву правоснажно одлучено или већ тече поступак или кад нису испуњене процесне претпоставке у погледу претходне самоуправне заштите и рока за подношење предлога.

Стварна легитимација (активна и пасивна) по својој правној суштини представља материјално правну претпоставку, од чијег постојања зависи оонованост захтева подносиоца предлога. Када подносилац предлога судским путем тражи заштиту свог самоуправног права, он има процесно овлашћење за покретање поступка (процесну легитимацију). Стога првостепени суд није могао да не прихвати расправљање о предлогу, због недостатка активне легитимације, већ је морао спровести поступак и мериторно одлучити одбијањем захтева. Због тога је овај суд жалбу уважио и побједио решење укинуо да би првостепени суд у наставку поступка мериторно одлучио.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду С. бр. 134/87 од 6. октобра 1987. године и Суда удруженог рада Србије Сд. 1053/88 од 15. марта 1988. године)

Кадровски стан из редовне расподеле

Радница је у предлогу за покретање поступка навела да је Комисија за решавање стамбених потреба Радне организације донела одлуку о додели кадровског стана техничком директору Радне организације. Радница сматра да има приоритет у решавању стамбеног питања будући да јој је одлуком Радничког савета од 18. јула 1981. године додељена на привремено коришћење гарсонјера, до обезбеђивања одговарајућег једнособног стана. С обзиром да је кадровски стан који је додељен техничком директору купљен из фонда заједничке потрошње а не из дела средстава намењеног за куповину кадровских станова, радница је поднела захтев за поништај одлуке о додели стана техничком директору.

Основни суд удруженог рада у Београду је одлуком Ст. број 1477/87 од 30. децембра 1987. године одбио стављени захтев раднице. Пошао је од одредбе члана 113, став 1. Правилника о решавању стамбених потреба радника којим је предвиђено да радници Радне организације чији су послови и радни задаци од виталног значаја за одвијање процеса рада у оквиру делатности радне организације решавају стамбене потребе према посебној ранг-листи утврђеној на основу мерила и критеријума из овог Правилника, док је ставом 3. утврђено да се средства за решавање стамбених потреба наведених радника формирају искључиво из редовног дела ФЗП — стамбени део који се формира из чистог дохотка радне организације, на основу одлуке Радничког савета. Према томе, како је одредбама самоуправног општег акта предвиђено да се средства за решавање стамбених потреба радника чији су послови од виталног интереса за одвијање процеса рада у оквиру делатности радне организације издвајају из фонда заједничке потрошње, то је Суд закључио да нису потврђена права раднице на добијање стана наведеном одлуком о додели стана техничком директору.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. бр. 1494/88 од 5. маја 1988. године потврдио одлуку првостепеног суда, с тим што је истовремено наложио првостепеном суду да допунском одлуком одлучи о обавези Радне организације да одговарајућа средства за набавку спорног стана ангажује за куповину стана из редовне расподеле, уколико постоје услови за примену члана 113, став 2. Правилника о решавању стамбених потреба радника.

Основни суд је при томе закључио да је одлука о додели стана техничком директору донета у складу са самоуправним општим актом, а то значи да не постоје разлози због којих би је суд имао поништити Међушим, организација има обавезу да и раднику који је покренуо поступак пред судом обезбеди одговарајући стан, будући да се налази у неодговарајућем стану који јој је додељен на привремено коришћење. Али, она не спада у категорију радника који имају право на кадровске станове. Зато у остваривању права на одговарајући стан и не може бити у конкуренцији са радницима који имају право на доделу кадровског стана. Отуда она не може успешно побједити одлуку о додели стана техничком директору који има право на кадровски стан.

Међутим, првостепени суд није имао у виду све одредбе Правилника о решавању стамбених потреба радника. Према члану 115, став 2. овог Правилника, у извесним случајевима се стан из редовне расподеле може доделити као кадровски, с тим да се одговарајућа одржава намењена за куповину кадровских станова затим ангажују за куповину одговарајућег стана за редовну расподелу.

Пошто Суд удруженог рада није везан захтевима истакнутим у поступку, а има обавезу да реши спорни однос у целини, што му омогућава и начело официјелности у вођењу поступка, требало је да испита да ли је спорни стан у целини обезбеђен ангажовањем средстава из редовне расподеле, па ако утврди да јесте, да наложи да се средства намењена за куповину кадровских станова у одговарајућој висини ангажују за куповину стана који се дели у режиму редовне расподеле. Тиме би се изишло у сусрет праву предлагача да му се обезбеди одговарајући стан. Разумо се, у складу с општим актом и у конкуренцији других радника, који, евентуално, чекају одговарајући стан у коме се налази предлагач.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Београду Ст. број 1477/87 од 30. децембра 1987. године и Суда Удруженог рада Србије Сд. бр. 1494/88 од 9. маја 1988. године)

Лукративност радње брачног друга

Радница је у предлогу за покретање поступка навела да јој није правилно утврђен број бодова по основу стамбене ситуације, тако да се наша на трећем месту ранг-листе и пошто су дељена два стана, није ушла у круг лица којима су додељени станovi. Предложила је да суд утврди да јој припадају бодови као лицу без стана и да поништи одлуке о додели станова другим радницама.

Основни суд удруженог рада у Чачку је одлуком Ро. бр. 283/87 од 23. октобра 1987. године одбио стављени захтев раднице. Утврдио је да је супруг раднице 1983. године отуђио породичну стамбену зграду и тако довео у неповољнији положај своје породично домаћинство. Како је одредбом члана 7. Правилника о решавању стамбених потреба радника предвиђено да радник оу прода, поклони или на било који начин отуђи стан или кућу у власништву, која одговара његовим стамбеним потребама, по овом основу остварује нула бодова за период од 5 година, рачунајући од момента извршења радње.

Суд удруженог рада Србије одлуком I Сд. бр. 233/88 од 2. фебруара 1988. године одбио је жалбу раднице и потврдио одлуку првостепеног суда. У образложењу је навео да је брак заједница живота. У тој заједници брачни другови остварују погодности, али трпе и ризик у вези са положајем, односно поступцима другог брачног друга. Отуда се предлагач не може позивати на то да је зграду у којој су заједно становали пре расподеле станова отуђио њен муж, који је био искључиви власник зграде. Као што брачни друг има погодност у погледу статуса носиоца станарског права на стану који је додељен његовом супругу, тако он мора подносити и штетне последице отуђења зграде, а оне се, у конкретном случају, испољавају у примени члана 7. Правилника о решавању стамбених потреба радника другог учесника којим се спречава лукративност у вредновању стамбене ситуације при утврђивању редоследа у задовољавању стамбених потреба. По овом пропису, онај ко отуђи зграду или стан не може користити неповољнију стамбену ситуацију у остваривању права на добијање друштвеног стана пет година. Ова одредба има заштитни карактер јер води рачуна не само о потребама других радника него и о друштвеној својини.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Чачку Ро. бр. 283/87 од 30. септембра 1987. године и Суда удруженог рада Србије Сд. бр. 233/88 од 2. фебруара 1988. године)

Правни основ предлога

Радник је у предлогу навео да је коначним решењем СИЗ-а од 29. августа 1977. године оглашен инвалидом III категорије са правом на запослење на другом одговарајућем послу ПКВ благајника — магационера са пуним радним временом. Други учесник радника није распоредио на одговарајуће послове према преосталој радној способности већ на послове хигијеничара. Правоснажном судском одлуком је поништено наведено решење о распоређивању на послове хигијеничара. Самоуправни органи организације су донели решење о распоређивању на послове портира, на које је радник уложио приговор Радничком савету. Раднички савет је обавезао радника да се поново обрати инвалидској комисији ради утврђивања преостале радне способности. Како му је за цео тај спорни период исплаћиван лични доходак предвиђен за послове хигијеничара, поставио је захтев да му организација исплати лични доходак према пословима које би обављао да је правилно распоређен, према решењу СИЗ-а.

Основни суд удруженог рада у Нишу је одлуком Нп. бр. 964/87 од 10. децембра 1987. године усвојио захтев радника и обавезао организацију да му накнади штету за изостали лични доходак. Утврдио је да је организација незаконито распоредила радника јер није поступила по решењу СИЗ-а о утврђеној преосталој радној способности радника. Раднику лични доходак није могао бити обрачунаван према пословима хигијеничара како је то урадила комисија за утврђивање резултата рада радника.

Суд удруженог рада Србије је одлуком Сд. бр. 478/88 од 21. јуна 1988. године одбио жалбу организације и потврдио одлуку Основног суда. Другостепени суд је закључио да је правилно основни суд досудио раднику накнаду штете за изостали лични доходак због незаконитог распоређивања, без обзира што је он своје потраживање назначио као лични доходак. Одредбом члана 186, став 3. Закона о парничном поступку, који се сходно примењује и у поступку пред судом удруженог рада, предвиђено је да ће суд поступати по тужбама, односно предлогу и кад тужилац односно предлагач, није навео правни основ захтева, а ако је тужилац навео правни основ, суд није везан за њега. Околност да је радник тражио лични доходак а не накнаду штете није од значаја јер он и није дужан да одреди квалификацију свог потраживања, а ако је и одреди суд њоме није везан. Зато суд и може мењати правни основ одређен у предлогу држећи се чињеница које одређују карактер повређеног права.

(Одлука Основног суда удруженог рада у Нишу Нп. бр. 964/87 од 10. децембра 1987. године и Суда удруженог рада Србије Сд. бр. 478/88 од 21. јуна 1988. године)

припремила Радмила Шаркић